

LBRIS

We know
books

Traian Naidin

METODĂ PENTRU MUZICUȚE
(DIATONICE ȘI CROMATICE)

GRAFOART.

©2021. Toate drepturile rezervate.

Nicio parte din prezenta lucrare nu poate fi copiată, reprodusă sau transmisă prin niciun mijloc electronic sau mecanic și nu este permisă

nicio formă de imprimare audio sau video fără acordul scris al Editurii Muzicale GRAFOART®.

În interpretarea publică se va menționa „Editura Muzicală GRAFOART®, București, 2021”.

Prezenta ediție este o reproducere în facsimil a lucrării:
Naidin, Traian, *Metodă pentru muzicuțe : (Diatonice și cromatice)*,
Editura de Stat pentru Imprimare și Publicații, București, 1957.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NAIDIN, TRAIAN

Metodă pentru muzicuțe : (diatonice și cromatice) / Traian Naidin ;
ed.: Matei Bănică. - București : Grafoart, 2014
ISBN 978-606-8486-82-6

I. Bănică, Matei (ed.)

78.087.52

788.93

I S M N: 979-0-69492-011-1

EDITURA MUZICALĂ GRAFOART®

București, str. Brașov nr. 20

LIBRĂRIA MUZICALĂ George Enescu

București, piața Sfinții Voievozi nr. 1

TEL.: 0747 236 278 (07-GRAFOART); 021 315 07 12

E-MAIL: GRAFOART1991@GMAIL.COM

COMENZI ON-LINE: WWW.LIBRARIAMUZICALA.RO

CUPRINS

Partea I - NOȚIUNI DE TEORIE MUZICALĂ

Prefață	4
I. Noțiuni introductive	5
Muzică. – Sunet. – Zgomot	5
Scris. – Citit.	5
Valori. Proprietăți. Registre	5
Semne. Denumiri.	5
Portativ. Chei. Linii suplimentare	6
Semnele de durată a notelor. Punctul din dreapta.	8
Pauze	9
Ritm	9
Solfegiu.	10
Măsuri. Accente	10
Divizarea timpilor. Contopirea lor	12
Triolet. Sextolet. Grupuri neregulate.	13
Măsuri incomplete. Anacruză	14
Intervale	14
Baterea măsurii. Dirijare	18
Sincopă. Contratimp	19
Tempo. Expresie. Nuanțe. Accent. Anticipație. Broderie	19
Prescurtări. Triluri. Grupete. Apogiaturi. Semne de repetiție	22
II. Sistemul diatonic. Sistem tonal.	24
Treaptă. Scară	24
Tonalitatea. Game diatonice (majore și minore)	25
Game cromatice (majore și minore)	29
Game asemănătoare (enarmonice)	30
Tonalități vecine.	30
Monodie. Omofonie. Polifonie. Ansambluri	31
Despre acorduri.	32

Partea II-a

Muzicuța. Considerații generale	37
Muzicuța simplă (diatonică)	39
Muzicuța cromatică	42
Muzicuța pentru acompaniament	46
Muzicuțele bas	46
Mecanismul muzicuței cromatice	48
Indicații generale	51
Poziția muzicuței și a corpului în timpul cântatului	51
Efectele caracteristice ale muzicuței	52
Cântatul și acompaniamentul	53

Partea III-a

Indicații generale	55
Lecții practice	55

Partea IV-a

Realizarea formațiilor de muzicuțe pentru amatori	116
---	-----

Dacă în activitatea artiștilor amatori, muzica vocală (îndeosebi corul) ocupă un spațiu din ce în ce mai larg, dovedindu-se, datorită accesibilității ei, un gen foarte apreciat, trebuie subliniat că, în ultimul timp, au crescut considerabil preferințele acestora și pentru muzica instrumentală. Când spunem muzică instrumentală nu ne referim, numai la instrumentele clasice – pianul sau vioara – ci și la acelea considerate minore și mai puțin apreciate înainte: mandolina, chitara, acordeonul, muzicuța etc.

Ultimele concursuri ale formațiilor instrumentale de amatori au prilejuit afirmarea posibilităților artistice ale muzicuței, fie tratată solistic, fie în ansamblu.

Copiii și tinerii au și ei meritul lor prin succesele pe care le repurtează în domeniul muzicii instrumentale la palatele copiilor, cluburi sau școlile de artă.

Această activitate bogată împunea apariția unor lucrări de îndrumare, a unor manuale cu ajutorul cărora instruirea instrumentiștilor amatori să se facă sistematic, pedagogic. O asemenea lucrare este cea de față.

Muzicuța este un instrument portabil, ieftin, accesibil, practic, cu timbre felurite și, de aceea, foarte apreciat. Ținând seama de posibilitățile instrumentului și de faptul că până acum n-a apărut nicio metodă pentru muzicuță, autorul și-a conceput în așa fel lucrarea încât ea poate fi folosită cu ușurință de instructorii artistici ai cluburilor, căminelor culturale, care vor să înființeze cercuri și orchestre de muzicuțe, și de oricine dorește să cunoască tehnica instrumentului. Nu este absolută nevoie de un specialist și nici de o pregătire specială prealabilă. Pentru aceasta, metoda lui Traian Naidin este cu atât mai folositoare. Ea este rezultatul unei stăruințe artistice și pedagogice îndelungate. Autorul a fost dirijorul ansamblului de muzicuțe și profesor la Palatul copiilor din București. El și-a început activitatea ca solist la Radio sau pe diferite scene, încă din 1930. A dat numeroase concerte în Capitală și provincie, prezentând un repertoriu variat de muzică populară și ușoară – românească și străină – măiestria lui artistică fiind relevantă de publicul larg și de muzicieni de seamă de la noi.

Metoda are patru părți. Prima parte cuprinde câteva noțiuni elementare de teoria muzicii care au rolul de a-l familiariza pe elev cu scrisul și cititul muzical. În partea a doua ni se vorbește de muzicuța propriu-zisă (descrierea ei, poziții, efecte, etc.). Partea a treia conține indicații metodice practice pentru cunoașterea instrumentului, cu exemplificările și exercițiile necesare. În sfârșit, în ultima parte autorul se referă la tratarea instrumentului în ansamblul orchestral, prezentând și câteva realizări. Cele 6 piese scrise pe diverse tipuri de aranjamente pentru formații de muzicuțe reprezintă un minimum de repertoriu pe care acestea îl pot folosi.

Recomandăm cu căldură tuturor amatorilor să folosească cu încredere această metodă, să învețe și să prețuiască muzicuța care, datorită tehnicii moderne, permite în prezent posibilități din ce în ce mai mari.

ELISABETA SUCIU

PARTEA I NOȚIUNI DE TEORIE MUZICALĂ

I. NOȚIUNI INTRODUCTIVE

Muzică. Sunet. Zgomot

Muzica este *arta* de a ne exprima bucuriile și durerile cu ajutorul *sunetelor*. Sunetele sînt *vibrații* ale aerului produse de un *corp sonor*. Ele pot fi emise de organul vocal al omului, un instrument muzical, etc.

Distingem două feluri de sunete :

- muzicale, atunci cînd ne impresionează plăcut auzul ;
- nemuzicale, (zgomote) atunci cînd nu plac auzului ; (lătratul cîinilor, împușcăturile, trăznetul, tunetul, etc.).

Scris. Citit

Pentru a învăța muzica trebuie să știm să scriem și să citim notele (sunetele) muzicale. Citirea lor se face cîntînd fie cu glasul, fie cu un instrument muzical.

Valori. Proprietăți. Registre

În scrierea sunetelor ne servim de niște semne numite *note* care exprimă diferite *valori*. Sunetele pot fi mai joase sau mai înalte, iar pentru precizarea înălțimii lor se scriu pe un grup de cinci linii orizontale și paralele, egal depărtate între ele, numit *portativ*. Notele se scriu atît pe linii, cît și pe spațiile portativului. Ele pot fi cîntate de diferite voci sau instrumente, deosebindu-se prin *timbru*, *grosime* și *volum*.

Proprietățile sunetelor sînt : durata, înălțimea, timbrul, și intensitatea sau volumul.

Particularitățile de înălțime, timbru și volum sînt grupate pe regiuni, numite *registre*. Dintre modelele de muzicuță, despre care vorbim în acest manual, avem unul cu *trei registre* : unul *jos* (grav), cu sunete puternice și voluminoase, al doilea *mediu*, cu sunete mai slabe, iar al treilea *înalt*, cu sunete mai subțiri, din ce în ce mai puțin voluminoase.

Semne. Denumiri

Principalul semn pentru scrierea sunetelor muzicale este *zero* culcat — cea mai mare unitate de durată a sunetului — și se numește *notă*

Intregă (adică un întreg). Sunetele sînt în număr de șapte și au nume diferite, după cum sînt mai joase sau mai înalte, fiecare reprezentînd o anumită înălțime.

Acestea sînt; DO -- RE -- MI -- FA -- SOL -- LA -- SI -- (DO).

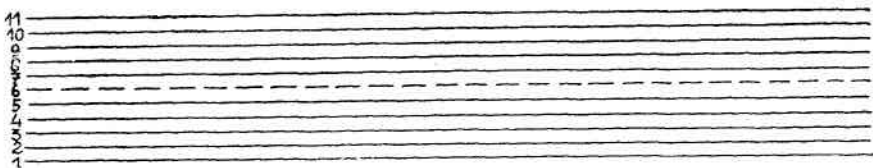
Al optulea sunet este reproducerea primului sunet, la *octavă*.

După exemplul de mai sus, reproducerea la una sau mai multe *octave* se face atît în *suire*, cît și în *coborîre*, în ordinea inversă a sunetelor: DO -- SI -- LA -- SOL -- FA -- MI -- RE -- (DO).

Orice sunet se poate reproduce la *octavă*.

Portativ. Chei. Linii suplimentare

Teoretic, portativul este format din 11 linii, constituind *portativul general* pe care se scrie muzica, astfel:

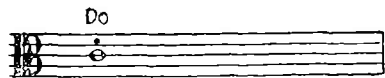
Practic însă linia întreruptă de la mijloc se suprimă și se înlocuiește numai la nevoie cu o liniuță mică. După exemplul de mai sus, vom avea două grupuri de cîte cinci linii fiecare.

Pentru fixarea sunetelor pe portativ ne folosim de un semn numit cheie, care se pune la începutul portativului. Fiecare registru (grav, mediu, înalt) are o cheie proprie, astfel:

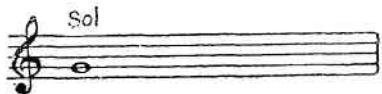
-- Cheia de Fa (), care se fixează pe linia 4-a a portativului, corespunde registrului de jos (grav):

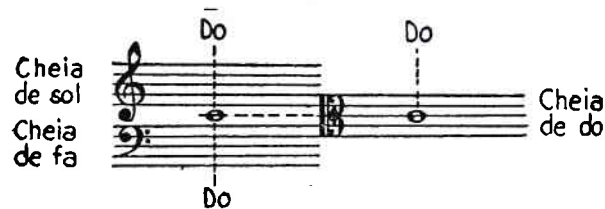
-- Cheia de DO (), care se fixează pe linia 3-a a portativului, corespunde registrului *mediu* (mijlociu):

-- Cheia de SOL () care se fixează pe linia 2-a a portativului, corespunde registrului *înalt* (acut).

Cheia de Do se folosește foarte puțin în muzică și numai pentru anumite instrumente (violă, violoncel, etc.) care folosesc *registru mediu*, iar în cazul muzicuțelor nu ne interesează chiar de loc. Informativ arătăm că cele trei chei se încadrează în grupul celor 11 linii ale portativului teoretic:

Ne vom ocupa numai de două portative, folosind 2 chei (cheia SOL și cheia FA).

Observație: Atît liniile cît și spațiile portativului se numără de jos în sus.

Portativele pot fi întrebuițate și separat. Pentru notele reprezentînd sunete care depășesc limitele portativului se întrebuițează *liniuțe suplimentare*, atît sub portativ cît și deasupra lui.

Pentru grupul sau portativul cheiei de FA, avem:

Si Do Re Mi Fa Sol

Fa Mi Re Do Si La

Se pot întrebuița pînă la șase liniuțe, atît sub portativ, cît și deasupra lui.

Semnele de durată sau valoare ale notelor. Punctul din dreapta.

Notele sînt semne care reprezintă durata sunetelor muzicale.

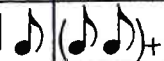

1	Nota întreață		Are 4 timpi	Se împarte în		sau	
2	Doimea		Are 2 timpi	Se împarte în		sau	
3	Patrimea		Are 1 timp	Se împarte în		sau	
4	Optimea		Are 1/2 timp	Se împarte în		sau	
5	Șaisprezecimea		Are 1/4 timp	Se împarte în		sau	
6	Treizecidoimea		Are 1/8 timp	Se împarte în		sau	
7	Șaizecipătrimea		Are 1/16 timp	Nu mai este divizibilă			

Pentru a prelungi durata unei note ne folosim de *punct*. Astfel, un punct pus la dreapta unei note îi prelungeste durata cu încă jumătate din durata acelei note, iar dacă-i punem două puncte, valoarea sau durata se prelungeste cu încă jumătate din durata primului punct. În tabloul de mai jos vom exemplifica prelungiri de durată a notelor, prin folosirea unui punct și a două puncte așezate la dreapta notei, pe care vrem să o prelungim :

A. Cu un punct:

B. Cu două puncte:

De asemenea prelungirea unei valori de notă se poate face cu ajutorul unei linii curbe care se numește *legato de prelungire*, cu condiția ca valorile prelungite să fie situate pe aceeași linie sau spațiu din portativ, astfel :

Pauze

În timpul executării unei bucăți muzicale vom întâlni unele semne care indică *tăceri*, numite pauze. Acestea sînt în număr de șapte (cîte valori de note muzicale avem) și au forme corespunzătoare fiecărei valori de durată. Astfel, nota întreață își are semnul ei; doimea la fel, etc. Semnele de pauză sînt :

Pentru ilustrarea folosirii semnelor de pauze dăm următorul exemplu :

În afară de aceste semne de pauze, în cuprinsul unei partituri muzicale (pentru a indica tăcerea anumitor instrumente), se mai folosește următorul semn care arată numărul măsurilor ce trebuie *tăcute*.

Durata pauzelor se poate prelungi cu același efect ca și al notelor, prin *punct* sau *dublu punct*, așezat în dreapta pauzei respective. De exemplu :

Prelungirea nedeterminată a unei valori de note sau a unei pauze se arată prin semnul *corona* sau *fermato*, astfel :

Ritm

Prin ritm muzical se înțelege succesiunea valorilor în ordinea stabilită de măsura indicată la cheie, prin subdiviziunile acestor valori și prin accente ce rezultă din timpii tari și slabi.

Ritmul este gradul de pulsație variat al melodiei și constituie una din caracteristicile cele mai marcante ale unei piese muzicale. Prin ritm se poate indica cadența unui mărș, a unui dans, etc.

Dar ritmul poate varia la infinit, desfășurându-se *regulat* sau *neregulat*. Măsurile de 2 timpi au un ritm binar, iar cele de 3 timpi, ternar.

— ritm binar :

— ritm ternar :

Solfegiu

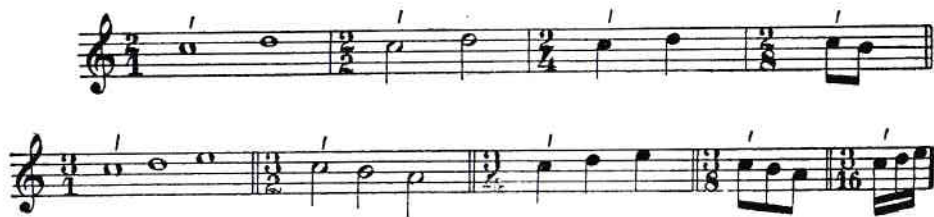
Exercițiul de citire a unei melodii, prin care executantul cîntă și pronunță în același timp numele notelor, se numește solfegiu.

Măsuri. Accente

Măsura este diviziunea unei piese muzicale în părți mici de durată egală. Ele sînt despărțite prin niște liniuțe verticale trase pe portativ, numite *bare de măsură*.

Măsurile se înseamnă prin două cifre, una deasupra alteia la dreapta portativului, imediat după cheie și armură. Cifra de sus indică *numărul timpilor* din măsură, iar cea de jos *valoarea timpilor*. $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$. Precizăm

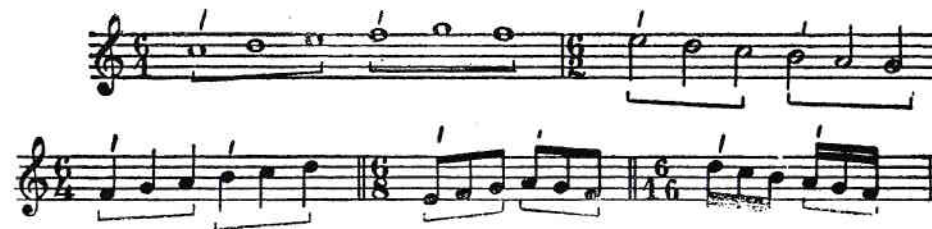
că primul timp al unei măsuri de 2 sau de 3 timpi este accentuat.

Alăturînd două măsuri de cîte 2 timpi, obținem o *măsură* de 4 timpi, și se scrie astfel: $\frac{4}{1}$; $\frac{4}{2}$; $\frac{4}{4}$ sau C ; $\frac{4}{8}$; $\frac{4}{16}$ accentul primului timp fiind mai tare decît accentul timpului al treilea.

Alăturînd două măsuri de cîte 3 timpi obținem o *măsură* de 6 timpi, care, de asemenea, accentul primului grup de 3 timpi trebuie să predomine asupra grupului doi, astfel :

Dacă alăturăm trei măsuri de cîte 3 timpi se formează *măsura de nouă timpi*, primul timp cu accent tare, iar celelalte două mai slabe, astfel :

De asemenea, alăturînd patru măsuri de cîte 3 timpi, obținem *măsura de 12 timpi*, cu timpul 1 tare, timpul 3 mai puțin tare, timpii 2 și 4 slabi, astfel :

